

Recenzja pracy doktorskiej Joanny Niesyto pt. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPORTOWO-REKREACYJNĄ WYBRANYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DOFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKICH A AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA

Oceniane opracowanie składa się z trzech rozdziałów, Wstępu, Dyskusji, Streszczenia, Bibliografii, Aneksów oraz spisów: tabel, rycin, rysunków i map.

Ponieważ praca jest niejednorodna pod względem ocenianego poziomu, postanowiono omówić każdą z jej części oddzielnie. Niezależnie od tego założenia, obowiązkiem recenzenta jest przedstawienie uwag kardynalnych, dotyczących całości dysertacji, co czynię poniżej.

UWAGI KARDYNALNE

Tytuł opracowania, mimo jego spójności z zawartością opracowania w kwestiach: inwestycji w infrastrukturę, samorządów terytorialnych, jednostek administracyjnych, funduszy europejskich oraz aktywności fizycznej, nie spełnia wymogu uwzględnienia cezury czasowej, niezbędnej w tytule pracy dotyczącej okresu sprzed dekady.

Różnice w objętości rozdziałów, z których najmniejszy (ROZDZIAŁ 1. WYJAŚNIENIE POJĘĆ STOSOWANYCH W PRACY) liczy 13 stron, a największy (ROZDZIAŁ 3. METODOLOGIA BADAŃ) 52, można by poddawać w wątpliwość, lecz dogłębna analiza treści poszczególnych części wskazuje na zasadność takiej prezentacji. W tym miejscu należy zaznaczyć błędne zdaniem recenzenta opisy spisów: rycin, rysunków i map, które można by określić jednolicie: Rycina (ryc.).

Narracja, szczególnie w rozdziale drugim, dokonana przez autorkę w czasie teraźniejszym jest ewidentnym błędem, niedbałością lub brakiem stosownej uwagi, niezbędnej do finalizowania dysertacji. Ponieważ, co zaznaczono w uwadze kardynalnej dotyczącej spójności tytułu opracowania z treścią, autorka dokonała analizy dotyczącej konkretnego okresu 2007-2013, komentarz powinien odbywać się w czasie przeszłym.

Badania naukowe przeprowadzone przez autorkę, składające się z: obserwacji i rozmów, analizy treści piśmiennictwa, aktów prawnych, dokumentów aplikacyjnych i innych publikacji, badań ankietowych oraz jakościowego wywiadu standaryzowanego, należy ocenić jako wystarczające i spełniającego wymogi badawcze.

Źródła, składające się z: opracowań zwartych, artykułów naukowych, materiałów prasowych, aktów prawnych oraz dokumentów aplikacyjnych i innych przekazów, powinny być uzupełnione o nowszą literaturę. Najnowsze opracowanie z którego skorzystała autorka (Napierała M., Skaliy A. Perspektywy i rozwój ratownictwa kultury fizycznej i sportu w XXI wieku), opublikowano w 2015 roku. O ile korzystanie z aktów prawnych i dokumentacji aplikacyjnej z okresu dotyczącego opracowania, nie budzi zastrzeżeń, nieskorzystanie z najnowszej literatury jest błędem. W tym miejscu należy zauważyć brak analizy literatury i stanu badań: zarówno w kontekście cezury czasowej 2007-2013, jak i aktualnej bibliografii i badań przeprowadzonych w ostatnim dziesięcioleciu.

Przypisy powinny być zakończone kropkami. Tymczasem, powodując brak przejrzystości w prezentacji źródeł, autorka kończy przecinkami zapisy przypisów, co należy określić jako błąd. Błędem jest również oddzielanie przecinkiem kilku źródeł w jednym przypisie (średnik jest do tego najodpowiedniejszym znakiem).

UWAGI OGÓLNE DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI PRACY

Wstęp

W tej części autorka słusznie zaprezentowała kwestie związane z problematyką opracowania, dotyczące: kultury fizycznej, sportu, wysiłku fizycznego, aktywności fizycznej, aktywnego trybu życia, szeroko pojętej zdrowotności i prozdrowotnych zachowań, rozwoju (szczególnie rozwoju regionalnego).

We wstępie przedstawiono także cel pracy, jako próbę oceny oddziaływania lokalnych inwestycji sportowych na rozwój sportu oraz aktywność fizyczną mieszkańców na terenie gmin województwa śląskiego dofinansowanych ze środków europejskich w latach 2007-2013 na płaszczyźnie teoretycznej i praktycznej, który według recenzenta, sformułowano prawidłowo.

Zaprezentowana we wstępie charakterystyka badawcza nie budzi zastrzeżeń.

Struktura pracy zawarta we wstępie oddaje stan zaprezentowany w opracowaniu.

We wstępie autorka powinna zawrzeć analizę aktualnej literatury, czego nie zrobiła.

W ostatnim akapicie autorka zawarła zbędną kwestię, w której *liczy na życzliwe przyjęcie niniejszej pracy*.

ROZDZIAŁ 1. Wyjaśnienie pojęć stosowanych w pracy

1.1. Kultura fizyczna/Sport

Wykładnia semantyczna podstawowych pojęć stosowanych w pracy stała się integralną częścią opracowania. Kultura fizyczna, sport, rekreacja ruchowa, rekreacja fizyczna, wychowanie fizyczne, aktywność sportowa, aktywność ruchowa, to pojęcia, często w literaturze stosowane zamiennie lub niewłaściwie rozumiane. W ocenianym przypadku, autorka wykazała się znawstwem nazewnictwa, także formalnego, zgrabnie prezentując je w niniejszej części pracy.

1.2. Aktywność fizyczna/Aktywność ruchowa

Autorka słusznie uznała, że wyjaśnienie różnic i cech wspólnych aktywności fizycznej i aktywności ruchowej, wymaga odrębnego wyjaśnienia, poświęcając tej kwestii skromny podrozdział.

1.3. Inwestycje w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną

Słusznie autorka poświęciła jedną część pracy infrastrukturze kultury fizycznej w Polsce, wyjaśniając podstawowe pojęcia dotyczące: inwestycji, inwestycji sportowych, przedsięwzięć inwestycyjnych, infrastruktury, infrastruktury sportowej, bazy sportowej w Polsce. Jednak z niezrozumiałych względów, analiza dotycząca obiektów sportowych w Polsce dotyczy roku 1996, co należy uznać za błąd. Mimo, iż autorka nie uzasadniła prezentacji polskiej infrastruktury sportowej w kontekście roku 1996, zasadne byłoby dokonanie analizy porównawczej w tym względzie z okresem 2007-2013 lub kolejnymi latami. Natomiast słusznie, w części 1.3 autorka dokonała analizy infrastruktury sportowej w województwie śląskim w okresie 2007-2010, co jednak jest błędem w kontekście analizy infrastruktury sportowej w Polsce w roku 1996.

ROZDZIAŁ 2. Województwo śląskie a środki europejskie w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną

Jako błąd lub niedopatrzenie albo niedbałość w całym rozdziale 2., należy potraktować prezentację w czasie teraźniejszym. Tytuł rozdziału powinien posiadać cezurę czasową, mogącą rozciągać się do roku 2013 (zgodnie z zakresem badań), do 2015 lub 2020 (w oparciu o strategię rozwoju województwa śląskiego).

2.1. Instrumenty strategiczne województwa śląskiego

W części 2.1., autorka zaprezentowała dwie kolejne strategię rozwoju województwa śląskiego (2000-2015; 2000-2020), przedstawiając ich cele, kierunki działań i terytorialny wymiar, inwestycje sportowe, zakładane efekty realizacji przedsięwzięć, a także ogólne uwarunkowania organizacyjne dotyczące tego rodzaju dokumentów. W tej części pracy znalazła się także analiza SWOT, przeprowadzona przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Ta część byłaby bardziej przejrzysta w odbiorze czytelnicy, gdyby na jej początku autorka wymieniła dokumenty, które zamierzała zaprezentować i ocenić. Niezrozumiały jest również ostatni akapit części 2.1.: *Ostatni z wymienionych dokumentów określony został mianem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013...*

Sprawa wyjaśnia się w tytule kolejnej części (2.2.), gdzie autorka analizuje przytoczony dokument. Pomijając niewłaściwą składnię zdania, powinno się w nim znaleźć odniesienie do następnego podrozdziału.

2.2. Założenia dotyczące infrastruktury sportowo-rekreacyjnej województwa śląskiego jako element Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Autorka w dalszym ciągu posługuje się czasem teraźniejszym (np.: *Będą tworzone nowe oraz modernizowane obiekty sportowe i rekreacyjne ... Dopelnieniem będzie budowa ...*, s. 31; *Budując i modernizując obiekty sportowe stwarza się warunki ...*, s. 34 i w innych miejscach podrozdziału), co u czytającego powoduje wrażenie przedsięwzięć, o których jest mowa w całym opracowaniu, które dopiero będą realizowane. Tymczasem obiekty te powstały kilka lat temu.

2.3. Samorząd terytorialny beneficjentem środków europejskich w perspektywie finansowej 2007-2013

W podrozdziale 2.3. autorka pisze o uwarunkowaniach budżetu Unii Europejskiej w 2007 r., polityki spójności UE 2007-2013, instrumentów unijnej polityki regionalnej, unijnych programów wsparcia. Także o źródłach środków unijnych i ich zadaniach, dzieląc je na grupy. Wskazuje także na aktualne regulacje prawne (tzw. ustawy ustrojowe, dotyczące samorządu gminy, powiatu, województwa i finansów publicznych).

Używanie czasu teraźniejszego, również w tej części, mimo zawarcia cezury czasowej w tytule (2007-2013), wprowadza czytającego w błąd.

2.4. Działania województwa śląskiego podjęte w dofinansowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

W tej części, która dotyczy zakresu czasowego 1994-2014, zabrakło stosownej adnotacji w tym względzie w tytule podrozdziału. Ponieważ autorka posługuje się dokumentami i opracowaniami dotyczącymi różnych przedziałów czasowych („Moje Boisko-Orlik 2012”, Wojewódzki Program Rozwoju Bazy Sportowej w latach 2006-2010, Wojewódzki Program Rozwoju Bazy Sportowej 2010-2014), dla przejrzystości opracowania, należało je wymienić na początku tej części. Natomiast słusznie, takiego wyliczenia odnośnie unijnych programów i działań, dokonano na końcu tej części.

ROZDZIAŁ 3. Metodologia badań

Ta część zdaniem recenzenta, jest najobszerniejszą, a równocześnie najmocniejszą częścią dysertacji. Jednak tytuł poszerzony o analizę badawczą lepiej oddawałby treść tego rozdziału.

W rozdziale 3. Zawarto: cel pracy, pytania badawcze, badania, materiał, narzędzia badawcze, analizę wyników badań ankietowych oraz wywiadu standaryzowanego.

3.1. Cel pracy

Cel pracy sformułowano prawidłowo, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w tytule opracowania oraz w w tytułach poszczególnych jej części. Ta sama uwaga dotyczy konieczności zastosowania czasu przeszłego w całej dysertacji.

3.2. Pytania badawcze

Trafnie formułując pytania badawcze, autorka wskazała (w pytaniu 1, 2 i 4) na próbę oceny wpływu inwestycji na aktywność fizyczną, co należy uznać za błąd. O wiele trafniejsze byłoby użycie sformułowania *korelacja*.

3.3. Badania, materiał, narzędzia badawcze

Autorka zgrabnie wylicza etapy przeprowadzonych badań, wskazując na dokonanie: obserwacji i rozmów z samorządowcami i przedsiębiorcami, analizy zgromadzonego piśmiennictwa (w tym przekazów prasowych) i dokumentów; badań właściwych (badań ankietowych wraz z prezentacją metryczki).

Autorka dobrała do oceny 12 obiektów sportowo-rekreacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013; skierowała kwestionariusz ankiety do 11 gmin województwa śląskiego (Bytom, Czernichów, Bielsko-Biała, Rybnik, Wisła, Radziechowy-Wieprz, Katowice, Ustroń i Żywiec), otrzymując 908 egzemplarzy wypełnionych przez respondentów. Zebrany w ten sposób materiał, poddała ocenie cech jakościowych, mierzonych skalami nominalnymi oraz rangowymi, wg testu Pearsona.

W ramach jakościowego wywiadu standaryzowanego, przeprowadzono rozmowy z ekspertami z 11 ww. gmin województwa śląskiego, zadając im trafnie sformułowane pytania, skorelowane z pytaniami badawczymi. Także i w tym przypadku, zdaniem recenzenta należałoby dokonać zmiany określenia: *wpływu na: korelację*.

3.4. Analiza wyników badań ankietowych

Dokonując analizy zebranych wyników, autorka zastosowała standartowe oceny w przypadku prezentacji rozkładu odpowiedzi na poszczególne pytania ankietowe, na 21 rycinach. Analiza znalazła się w 32 zestandaryzowanych tabelach wielozdzielczych licznosci i infrastruktury oraz 32 tabelach zawierających testy niezależności i analizę siły powiązań oraz skomentowana została pod tabelami i rycinami. Z niezrozumiałych względów, autorka dokonała podwójnego zapisu tytułów tabel, co w ogólnym wyliczeniu tabel, zmniejszyło ich ilość o 32.

3.5. Wywiad standaryzowany

Analizie wypowiedzi ekspertów z terenu poszczególnych gmin województwa śląskiego, objętych niniejszymi badaniami, poświęcono odrębny podrozdział, co należy uznać za rozwiązanie

sprzyjające przejrzystości opracowania. W ramach prezentacji konkretnych wypowiedzi, autorka popełniła błąd, przytaczając cytaty, które nie zostały opatrzone przypisami. Zdaniem recenzenta, możliwe jest jedno z dwóch rozwiązań: sparafrazowanie wypowiedzi i ogólne powołanie się na treść lub zacytowanie i konieczność powołania się na konkretną osobę, udzielającą wywiadu w określonym dniu.

Dyskusja

W tej części autorka przejrzysto wyjawiała swój zamysł autorski, dotyczący zrealizowanych badań naukowych, a także dokonała generalnej oceny wyników. Można uznać, że zamierzenia badawcze zostały w pełni zrealizowane, a wyniki mogą przyczynić się do kolejnych opracowań tego rodzaju. Mogą stać się także kolejnym argumentem ku budowie obiektów sportowo-rekreacyjnych i związanego z tym, kreowania prozdrowotnego, aktywnego trybu życia. Jednak błędnie przedstawiono wyniki badań respondentów, jako statystykę gmin.

Wnioski

Zasadne byłoby umieszczenie tej części opracowania w *Dyskusji*, a błędy w składni zdania, są w tym miejscu prawdopodobnie związane ze schematycznym umieszczeniem *Wniosków*, jako odrębnego elementu dysertacji.

Streszczenie

Ta część opracowania nie jest streszczeniem, a jedynie przesłaniem wynikającym z badań naukowych. Tak, jak w przypadku *Wniosków*, treści te mogą znaleźć się w *Dyskusji*.

Bibliografia

- numeracja jest zbędna - wystarczy zapis w kolejności alfabetycznej;
- całość powinna być podzielona przynajmniej na 3 części, np.: literatura, dokumenty i materiały internetowe;
- wszystkie źródła **powinny** mieć datę (w ocenianym opracowaniu w kilku publikacjach brakuje daty);
- wszystkie źródła internetowe **muszą** zawierać datę skorzystania (w pracy brakuje dat we wszystkich źródłach);
- wszystkie wydawnictwa konsekwentnie powinny być podane w skrócie lub w całej rozciągłości.

Aneksy

Zamieszczenie aneksów należy uznać za zasadne. Są one niezbędnym uzupełnieniem dysertacji.

Uwagi szczegółowe

W tym miejscu przedstawiam uwagi szczegółowe, dotyczące błędów w: składni zdania, interpunkcji, logice przekazu, zapisie elementów pracy.

- **Błędy w nazewnictwie:** Ministerstwo Sportu (powinno być i Turystyki); sporty grupowe (powinno być zespołowe gry sportowe); Bielska - Biała (powinno być Bielsko - Biała); ograniczenia ruchowe i bez (powinno być: ograniczenia ruchowe i brak ograniczeń);
- **Interpunkcja**
 - a) na końcu przypisów autorka zastosowała przecinki - to błąd: należy zamieścić kropki; podobnie przecinkiem oddzieliła kolejna źródła w przypisach, co stworzyło wrażenie braku przejrzystości (średnik jest w tym przypadku dobrym rozwiązaniem);
 - b) w wielu miejscach brakuje akapitów;
 - c) błędnie umieszczono (w całym opracowaniu) przecinki za: że, iż;

Inne

- rysunki, mapy i ryciny są rycinami; proponuję je zapisać jako Rycina (Ryc.);
- nie wszystkie wersy zostały wyjustowane, a w kilku przypadkach pojawiły się dodatkowe, zbędne odstępy;
- technika wyliczenia nie jest jednolita w całej pracy, a na s. 33 liczebники rozpoczynają się od 4;
- w przypadku nazw klubów sportowych (np. s. 102, 103) nie użyto cudzysłowu, a nazwy programów unijnych w niektórych przypadkach wzięto w cudzysłów, a w innych nie;
- w wielu zdaniach znalazły się zbędne powtórzenia;
- niektóre zdania rozpoczynają się z małej litery (np. na s. 103, 105 i innych).

Konkluzja końcowa

Przedstawione do oceny opracowanie Joanny Niesyto pt.: *Inwestycje w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną wybranych jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego dofinansowanych ze środków europejskich a aktywność fizyczna*, jest ważnym przyczynkiem, prezentującym ważną część wiedzy na temat środków, pozyskiwanych z programów Unii Europejskiej, na cele związane z budową i rozbudową infrastruktury sportowej.

W ocenianej dysertacji znalazł się jeden kardynalny błąd, polegający na prezentacji treści dotyczącej okresu 2007-2013, w czasie teraźniejszym, co zdecydowanie pomniejszyło wartość pracy.

Zdaniem recenzenta, w opracowaniu jest wiele błędów interpunkcyjnych, technicznych, dotyczących składni zdania, także merytorycznych (związanych z nazewnictwem). Część uwag jest dyskusyjna i mogą zostać uznane za propozycje.

Mimo wykazanych błędów, część badawcza pracy i analiza wyników badań (zdecydowanie najlepsze treści w opracowaniu) przeważają ocenę w kierunku pozytywnym.

Opracowanie zasługujące na określenie oryginalnego rozwiązania problemu naukowego spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Dlatego rekomenduję je do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

Waldemar Moska

